

POLITIET

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Pb.8019 Dep
0030 Oslo

Deres referanse
2008/5212

Vår referanse
2009/00590

Dato
21. oktober 2009

Høring - forslag til endringer i statsborgerloven / statsborgerforskriften

Det vises til forslag til endringer i lov 10. juni 2005 nr 51 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) samt forskrift 30. juni 2006 nr 756 om erverv og tap av norsk statsborgerskap.

Kripos vil i det følgende inngi kommentarer til departementets forslag og vurderinger i høringsnotatets pkt 11.2 (adressesperre) og pkt 17.2 (berostillelse av statsborgerskapssøknader).

Ad høringsnotatets pkt 11.2

Departementet viser her til at Skattedirektoratet er eneste offentlig myndighet som kjenner søkerens faktiske adresse. Søkere bør ikke settes i den situasjon at den sperrede adressen må oppgis til hjemlandets myndigheter, og at det derfor ikke skal kreves løsninger fra annet statsborgerskap der søkeren har sperret adresse i folkeregisteret. Hensynet til søkerens sikkerhet tilsier at søkeren ikke bør pålegges å ta kontakt med myndighetene i tidligere hjemland.

Kripos viser i den forbindelse til dialogen som har vært mellom Finansdepartementet og Justisdepartementet mht. at politiet vil bli tillagt beslutningsmyndighet i trusselsaker (kode 6 og 7) hva gjelder adressesperre. Dersom Kripos (som foreslått) på vegne av politiet overtar dette ansvaret, vil kontakt mellom tredjepart og søker bli formidlet gjennom Kripos. Hensynet til søkerens sikkerhet ivaretas, og nødvendig kommunikasjon kan opprettholdes uten at den sperrede adressen oppgis. I den grad Kripos overtar ansvaret for adressesperre, kan unntaksregelen for søkere med sperret adresse i folkeregisteret, utelates.

Ad høringsnotatets pkt 17.2

Innledningsvis bemerkes at Kripos er positiv til at statsborgerskapssaker kan berostilles av hensyn til etterforskningen, og ønsker velkommen en nærmere regulering av hvorledes berostillelse skal foregå. Som påpekt i høringsbrevet er det uheldig at søkere innvilges norsk statsborgerskap til tross for at de er under etterforskning for straffbart forhold som kunne ført til karenstid etter statsborgerloven og i noen tilfeller også utvisning etter utlendingsloven. Kripos tillegger at innvilgelse av norsk statsborgerskap også hindrer

Kripos

Den nasjonale enhet for bekjempelse av organisert og annen alvorlig kriminalitet
Brynsalléen 6, Postboks 8163 Dep, 0034 OSLO
Tlf: 23 20 80 00 Faks: 23 20 88 80
E-post: kripos@politiet.no

Org.nr.: 974 760 827

utlevering av siktede til en fremmed stat for straffeforfølgning eller fullbyrding av dommer, jf. utleveringsloven § 2.

Departementets forslag bør ses i sammenheng med påtaleinstruksen § 5-13, som oppstiller en plikt for politiet til å underrette Utlendingsdirektoratet om etterforskning mot utenlandsk statsborger.

Underrettningsplikten etter påtaleinstruksen § 5-13 inntreffer tidligst når den utenlandske statsborgeren får stillingen som siktet. I praksis vil dagens underrettningsplikt gjelde i de tilfeller der den utenlandske statsborgeren er underrettet om etterforskningen, jf. straffeprosessloven § 82 første ledd. En mistenkt får ikke stilling som siktet ved at det besluttes å bruke tvangsmiddel mot ham eller henne som det ikke skal gis underretning om, jf. straffeprosessloven § 82 tredje ledd.

Kripas har vært bekymret for at utlendingsmyndighetenes praktisering av de gjeldende forvaltningsrettslige innsynsregler kan kompromittere en skjult etterforskning. En utenlandsk statsborger kan i utgangspunktet skaffe seg kunnskap om pågående etterforskning gjennom å påberope seg partsinnsyn i egen forvaltningssak, jf. forvaltningsloven § 18. Korrespondanse med politiet blir registrert i DUF (med mindre dokumentene er sikkerhetsstemplet), og det vil være opp til den enkelte saksbehandler å vurdere om det er grunnlag for å unnta dokumenter fra partsinnsyn. En vid underrettningsplikt for politiet kan således medføre en høyere risiko for at mistenkte får kunnskap om etterforskningen – uten at dette skjer innenfor politiets kontroll.

Denne bekymringen gjelder først og fremst for skjult etterforskning. I saker der etterforskningen er åpen og kjent for mistenkte, vil det naturligvis ikke skade etterforskningen om mistenkte får kunnskap om den fra utlendingsmyndighetene.

De fleste etterforskninger hos politiet vil være kjent for mistenkte, og underretning om berostillelse vil dermed ikke være et problem for etterforskningen. I saker med skjult etterforskning tilsier politiets behov for kontroll med etterforskningen, at politiet får anledning til å uttale seg før vedtak om berostillelse eventuelt underrettes søkeren. Da utlendingsmyndighetene ikke til enhver tid har kunnskap om en etterforskning er skjult eller åpen, så foreslår Kripas at det på generelt grunnlag tydeliggjøres i forslaget at Utlendingsdirektoratet har plikt til å forelegge for politiet spørsmålet om underretning om berostillelse.

Kripas utelukker ikke at omstendighetene i den konkrete sak faktisk kan tilsi at berostillelse (og ikke bare underretning om den) på et gitt tidspunkt kan være utilrådelig av hensyn til etterforskningen, fordi berostillelse er egnet til å vekke mistanke hos mistenkte om en skjult etterforskning. Slike problemstillinger, som antas å høre til sjeldenhetene, kan fanges opp i en forutgående dialog mellom politiet og utlendingsmyndighetene.

På generelt grunnlag er Kripas positiv til at politiet pålegges å varsle utlendingsmyndighetene om straffbart forhold som kan ha betydning for statsborgerskapsøknaden. Av hensyn til pågående skjulte etterforskninger, bør det i tilfelle lovfestes at grunnlagsmaterialet for berostillelsen (bl.a. varselet) må graderes og unntas fra partsinnsyn frem til innsyn er avklart med politiet. Senere innsyn i etterforskningen, og informasjon om at det verserer en etterforskning mot mistenkte, bør normalt først gjøres via straffesakssporet.

I tillegg bør det innføres en fakultativ adgang for politiet til å unnlate å varsle utlendingsmyndighetene om en etterforskning, der hensynene til sakens karakter, behovet for oppklaring og mulige skadevirkninger av et varsel, overgår viktigheten av at søknader om statsborgerskap ikke blir innvilget. Dette bør for eksempel gjelde saker om folkemord, forbrytelse mot menneskeheten, krigsforbrytelser, terror, og andre alvorlige straffesaker.

I den utstrekning det er aktuelt å utvide politiets underretningsplikt overfor Utlendingsdirektoratet, foreslår Kripos at dette skjer ved en endring av påtaleinstruksen § 5-13, alternativt at det vedtas en henvisning fra denne bestemmelsen til statsborgerforskriften § 14-2.

Kripos deltar gjerne i en videre dialog om den nærmere utformingen av forslaget og praktiske løsninger.

Med hilsen

Ketil Haukaas
Konst Sjef for Kripos

Atle Roll-Matthiesen
avdelingsleder

Saksbehandler:
Erik Myrvold / Espen
Skjerven

Kopi:
Politidirektoratet